

3. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / О. Б. Бігич, Н. Ф. Бориско, Г. Е. Борецька та ін. / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2013. – 590 с.
4. Скуратівський В. А. Соціальна політика / В. А. Скуратівський, О. М. Палій, Е. М. Лібанова. – К.: МАУП, 2002 – 360 с.
5. Тополя Л. Т. Соціальна робота: теорія і практика: навч. посібник. – 2-ге вид., перероб. і доп. / Л. Т. Тюття, І. Б. Іванова. – К.: Знання, 2008. – 574 с.
6. Черниш В. В. Теоретико-методичні засади формування у майбутніх учителів професійно орієнтованої англомовної компетенції в говорінні: монографія / В. В. Черниш. – К., 2015. – 395 с.

REFERENCES

1. Kucenko V. I. Transformaciyi social'noyi sfery Ukrayiny: regionalnyj aspekt: monografiya [Transformation of social Ukraine: regional aspect: [monograph]] / V. I. Kucenko, Ya. V. Ostafijchuk / za red. S. I. Dorogunczova. – K.: Oriyany, 2005. – 400 s.
2. Lukashevych M. P. Teoriya i metody` socialnoyi roboty: navch. posibnyk [Theory and methods of social work] / M. P. Lukashevych, I.I. Mygovych. – K.: MAUP, 2003 – 168 s.
3. Metod`ka navchannya inozemnykh mov i kul`tur: teoriya i praktyka: pidruchnyk dlya stud. klasychnykh, pedagogichnykh i lingvistychnykh universytetiv [Methods of teaching foreign languages and cultures: theory and practice: a textbook for students of classic, educational and linguistic universities] / O. B. Bigych, N. F. Borysko, G. E. Boreczka ta in. / za red. S. Yu. Nikolayevoyi. – K.: Lenvit, 2013. – 590 s.
4. Skurativskiy V. A. Socialna polityka [Social policy] / V. A. Skurativskiy, O. M. Palij, E. M. Libanova. – K.: MAUP, 2002 – 270 s.
5. Topolya L. T. Sotsial'na robota: teoriya i praktyka: navch. posib [Social work: theory and practice] / L. T. Topolya, I. B. Ivanova. – 2-he vyd., pererob. i dop. – K.: Znannya, 2008. – 574 s.
6. Chernysh V. V. Teoretyko-metodychni zasady formuvannya u majbutnix uchyteliv profesijno oriyentovanoi anglomovnoyi kompetencyi v govorinni: monografiya [Theoretical and methodological bases of formation of future teachers professionally oriented English competence in speaking: [monograph]] / V. V. Cherny`sh. – K., 2015. – 395 s.

УДК 378:33=111

Н. І. ГУПІКА-МАКОГІН

**ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ
ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОГО АНГЛОМОВНОГО АУДІЮВАННЯ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ У ПРОЦЕСІ
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ**

Проаналізовано результати проведеного експерименту, які доводять ефективність запропонованої методики навчання професійно орієнтованого англомовного аудіювання майбутніх фахівців з міжнародної економіки у процесі самостійної роботи. Вказана методика базується на положеннях особистісно-діяльнісного, рефлексивного та професійно орієнтованого підходів; передбачає одночасний розвиток навчально-стратегічної компетентності як основи навчальної автономії, поетапне формування професійно орієнтованої англомовної компетентності в аудіюванні; доцільність надання студентам більшої самостійності та забезпечення рефлексивності навчального процесу. Обґрунтовано критерії оцінювання рівня сформованості професійно орієнтованої англомовної компетентності в аудіюванні у майбутніх фахівців з міжнародної економіки (розуміння загального змісту повідомлення, розуміння детального змісту повідомлення, виокремлення специфічної інформації, вміння аналізувати отриману інформацію).

Ключові слова: професійно орієнтоване англомовне аудіювання, майбутні фахівці з міжнародної економіки, самостійна робота, експеримент, критерії оцінювання.

ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНАЯ ПРОВЕРКА МЕТОДИКИ ОБУЧЕНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНО ОРИЕНТИРОВАННОГО АНГЛОЯЗЫЧНОГО АУДИРОВАНИЯ БУДУЩИХ СПЕЦИАЛИСТОВ ПО МЕЖДУНАРОДНОЙ ЭКОНОМИКЕ В ПРОЦЕССЕ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ

Проанализировано результаты проведенного эксперимента, что доводит эффективность предложенной методики обучения профессионально ориентированного англоязычного аудирования будущих специалистов с международной экономики в процессе самостоятельной работы. Эта методика базируется на положениях личностно-деятельностного, рефлексивного и профессионально-ориентированного подходов; предвидит одновременное развитие учебно-стратегической компетентности как основания учебной автономии, поэтапное формирование профессионально ориентированной англоязычной компетентности в аудировании; целесообразность предоставления студентам большей самостоятельности и обеспечения рефлексивности учебного процесса. Обоснованы критерии оценивания уровня сформирования профессионально ориентированной компетентности в аудировании у будущих специалистов с международной экономики (понимание общего смысла уведомления, понимание детального смысла уведомления, выделение специфической информации, умение анализировать полученную информацию).

Ключевые слова: профессионально ориентированное англоязычное аудирование, будущие специалисты с международной экономики, самостоятельная работа, эксперимент, критерии оценивания.

N. HUPKA-MAKOHIN

EXPERIMENTAL VERIFICATION OF METHODS OF TEACHING FUTURE INTERNATIONAL ECONOMICS SPECIALISTS PROFESSIONALLY ORIENTED ENGLISH LISTENING COMPREHENSION IN SELF-STUDY WORK

The results of the experiment that prove the effectiveness of the suggested methods of teaching future international economics specialists professionally oriented English listening comprehension self-study work have been analysed. The methods are based on the principles of personal, reflective and professionally oriented approaches; presupposes simultaneous development of learning and strategic competence as the basis of learner autonomy; stage-by-stage professionally oriented English listening competence forming; providing students with more independence and encouraging their reflection. The estimation criteria of the future international economics specialists' professionally oriented English listening competence have been grounded (general comprehension of the text, detailed comprehension of the text, identifying specific information, the ability to analyse the information presented).

Key words: professionally oriented English listening comprehension, future international economics specialists, self-study work, experiment, estimation criteria.

У процесі підготовки, організації та проведення експерименту ми враховували положення теорії методичного експерименту та його ознаки: точна обмеженість в часі; наявність попередньо сформульованих гіпотез; наявність плану і організація структури експерименту; можливість ізольованого врахування методичного впливу фактора, що досліджується; вимірювання вихідного й заключного стану важливих для дослідження знань, навичок та вмінь за критеріями, що відповідають цілям експерименту [1, с. 39].

Експеримент було проведено в I семестрі 2014-2015 н. р. та I семестрі 2015-2016 н. р. серед 51 студента Тернопільського національного економічного університету (ТНЕУ), які навчалися за напрямом підготовки 6.030503 «Міжнародна економіка».

На першому етапі на основі проаналізованих та виокремлених теоретичних передумов дослідження, а також обґрунтованої методики навчання професійно орієнтованого

англомовного аудіювання (ПОАА) майбутніх фахівців у сфері міжнародної економіки у процесі самостійної роботи (СР) ми сформулювали гіпотезу дослідження: ефективність формування та вдосконалення ПОАА значно зростає за умов застосування у процесі СР методики, яка базується на положеннях особистісно-діяльнісного (комунікативно-діяльнісного), рефлексивного та професійно орієнтованого підходів; передбачає одночасний розвиток навчально-стратегічної компетентності як основи навчальної автономії, поетапне формування професійно орієнтованої англомовної компетентності в аудіюванні (ПОАКА) (I етап – вступний, спрямований на розвиток у студентів психофізіологічних механізмів аудіювання (мовленнєвого слуху, механізму розпізнавання та ідентифікації, механізму антиципації, механізмів довготривалої та короткотривалої пам'яті, механізму артикулювання, механізму осмислення); II етап – підготовчий, метою якого є розвиток мовленнєвих навичок аудіювання, ознайомлення із навчальними стратегіями; III етап – реалізаційний, покликаний формувати вміння ознайомлювального, вибіркового, детального аудіювання; IV етап – завершальний, спрямований на вдосконалення вмінь аудіювання та розвиток умінь аналізувати і використовувати отриману інформацію), використання відповідної підсистеми вправ та навчального веб-сайту як засобу навчання.

Крім того, на першому етапі ми окреслили мету та завдання експерименту, конкретизували варійовану умову, визначили його структуру, обрали метод статистичної обробки результатів, підготували експериментальні матеріали.

Метою експерименту було перевірити ефективність обґрунтованої методики навчання ПОАА майбутніх фахівців у сфері міжнародної економіки у процесі СР, дієвості запропонованої підсистеми вправ, а також визначити більш оптимальний варіант методики залежно від характеру управління навчальною діяльністю студентів.

Для досягнення поставленої мети ми окреслили завдання експерименту:

- визначити критерії оцінювання рівня сформованості ПОАКА майбутніх фахівців з міжнародної економіки;
- провести передекспериментальний зріз для визначення рівня сформованості в студентів IV курсу ПОАКА;
- здійснити експериментальне навчання на основі обґрунтованої нами методики;
- провести післяекспериментальний зріз для визначення досягнутого рівня сформованості в студентів IV курсу ПОАКА;
- перевірити достовірність отриманих даних методами математичної статистици;
- здійснити порівняльний аналіз результатів перед та післяекспериментальних зрізів в експериментальних групах;
- порівняти результати навчання за різними варіантами методики;
- сформулювати висновки щодо ефективності розробленої нами методики.
- До неварійованих умов експерименту ми віднесли:
 - тривалість експериментального навчання;
 - кількість занять;
 - кількість груп – по 2 у кожній серії;
 - вихідний рівень сформованості ПОАКА в студентів ЕГ;
 - кількість годин СР для студентів експериментальних груп (ЕГ-1 та ЕГ-2 (перша серія експерименту) та ЕГ-3 та ЕГ-4 (друга серія));
 - однаковий навчальний матеріал;
 - експериментатор;
 - критерії оцінювання рівня сформованості аудиторних умінь.

Проаналізувавши сучасні методичні дослідження [3; 4; 5; 6; 8], варійованою умовою експерименту ми обрали характер управління навчальною діяльністю студентів. Вибір зазначеної варійованої умови зумовлений специфікою СР студентів IV курсу та необхідністю визначення більш оптимального варіанта управління оволодіння ПОАКА студентів у процесі СР викладачем.

Таким чином, студенти ЕГ-1 та ЕГ-3 навчалися за варіантом А методики, який передбачав максимальне управління діяльністю студентів, тобто студенти повинні були

ЛІНГВОДИДАКТИКА

виконувати всі запропоновані завдання, викладач на аудиторних заняттях пояснював можливість використання навчальних стратегій. У варіанті Б методики студентам ЕГ-2 та ЕГ-4 надавалося більше самостійності при визначенні, які з підготовчих вправ виконувати, а також не акцентувалась увага на стратегіях, але пропонувалися пам'ятки, які студенти могли використовувати за бажанням під час роботи із навчальним веб-сайтом; майбутніх фахівців заохочували до рефлексії результатів власної навчальної діяльності.

Проведений нами експеримент був: навчальним, оскільки передбачав оволодіння студентами ПОАКА; природнім, оскільки проводився в реальних навчальних умовах без зміни складу груп; відкритим, оскільки передбачав можливість внесення певних змін в процесі проведення експерименту; вертикально-горизонтальним – вертикальний характер експерименту забезпечувався перевіркою ефективності розробленої методики навчання ПОАА через порівняння рівня сформованості ПОАКА до експериментального навчання та після; горизонтальним – спрямованістю на визначення більш оптимального варіанта управління оволодіння ПОАКА студентів у процесі СР викладачем.

Структура проведеного нами методичного експерименту представлена у таблиці 1.

Таблиця 1

Структура методичного експерименту

Етапи експерименту	Час проведення	Кількість годин, відведених на СР з аудіювання	Основні завдання
Передекспериментальний зріз в ЕГ 1–ЕГ 2	9.09.14 – 10.09.14	4 години	Визначити вихідний рівень сформованості ПОАКА у майбутніх фахівців з міжнародної економіки.
Експериментальне навчання в ЕГ 1–ЕГ 2	15.09.14 – 14.11.14	20 год.самостійної роботи	Перевірити ефективність запропонованої підсистеми вправ, а також двох варіантів методики.
Післяекспериментальний зріз в ЕГ 1–ЕГ 2	18.11.14 – 19.11.14	4 години	Визначити рівень сформованості ПОАКА після експериментального навчання.
Післяекспериментальне письмове опитування.	листопад 2014 р.	1 година	З'ясувати ставлення студентів до запропонованої підсистеми вправ та труднощі їх виконання.
Передекспериментальний зріз в ЕГ 3–ЕГ 4	8.09.15 – 9.09.15	4 години	Визначити вихідний рівень сформованості ПОАКА у майбутніх фахівців з міжнародної економіки.
Експериментальне навчання в ЕГ 3–ЕГ 4	10.09.15 – 11.11.15	20 год. самостійної роботи	Перевірити ефективність запропонованої підсистеми вправ, а також двох варіантів методики.
Післяекспериментальний зріз в ЕГ 3–ЕГ 4	12.11.15 – 13.11.15	4 години	Визначити рівень сформованості ПОАКА після експериментального навчання.
Післяекспериментальне письмове опитування.	листопад 2015 р.	1 година	З'ясувати ставлення студентів до запропонованої підсистеми вправ та труднощі їх виконання.

Для забезпечення достовірності результатів експерименту необхідно було визначити критерії оцінювання рівня сформованості ПОАКА. У нашому дослідженні об'єктом контролю під час проведення експерименту став рівень сформованості вмій студентів в ПОАА.

Враховуючи специфіку майбутньої професійної діяльності, види аудіювання та рівні розуміння аудіоінформації, критеріями рівня сформованості в студентів умінь ПОАА було визначено:

- розуміння загального змісту повідомлення;
- розуміння детального змісту повідомлення;
- виокремлення специфічної інформації;
- вміння аналізувати отриману інформацію.

Перевірку рівня сформованості ПОАКА в передекспериментальних та післяекспериментальних зрізах ми здійснювали за допомогою тестів. Тест визначають як завдання стандартної форми, виконання якого дозволяє встановити рівень і наявність певних знань, навичок та вмінь за допомогою спеціальної шкали результатів [10, с. 340].

Рівень розуміння загального змісту повідомлення, зокрема, доцільно перевіряти за допомогою прийому «правильно-неправильно» (True-false), що є легким для укладання та оцінки результатів; тесту множинного вибору, зручність якого полягає в швидкості підрахунку правильних відповідей, відсутності продукованих відповідей, що є доцільним для рецептивних видів мовленнєвої діяльності, неможливості двозначного розуміння питання студентами, прийому «перехресний вибір», який передбачає зіставлення та поєднання одиниць із протилежних блоків (наприклад, зіставлення мовця з твердженнями, які він висловлював) [4, с. 299].

Для перевірки розуміння детального змісту повідомлення варто використовувати прийом «правильно-неправильно» (True-false); тест множинного вибору; прийом «перехресний вибір»; прийом «перетворення інформації», який полягає у трансформації письмового тексту шляхом заповнення таблиці, плану, схеми, діаграми, відстеження маршруту [4, с. 299; 9, с. 96; 11, с. 50]; прийом «заповнення пропусків» (gapped text) для вставлення окремих слів і словосполучень у пропущені місця; відповіді на запитання [4, с. 299; 9, с. 96; 11, с. 50].

Уміння виокремлювати специфічну інформацію варто перевіряти за допомогою прийому «перетворення інформації», «заповнення пропусків» (gapped text) та відповідей на запитання.

Перевірку уміння аналізувати отриману інформацію доцільно перевіряти шляхом відповідей на запитання.

Продемонструємо оцінювання виконання завдань передекспериментального зрізу (типи завдань післяекспериментального зрізу були ідентичними передекспериментальному).

За кожен правильну відповідь у завданнях 1 та 2 ми ставили по 1 балу. Отже, за кожне завдання студент максимум міг отримати 10 балів. За кожну правильну відповідь завдань 3 та 4 ми ставили по 2 бали, таким чином, за завдання 3 та 4 студенти могли отримати максимум по 20 балів, а за весь тест – 60 балів. Розподіл балів унаочнено в таблиці 2.

Таблиця 2.
Розподіл балів за виконання завдань

у передекспериментальних/післяекспериментальних зрізах

№ завдання	Об'єкти контролю	Тип завдань	Кількість балів	Розподіл балів
Завдання 1	уміння розуміти загальний зміст повідомлення	прийом «правильно-неправильно»	10 балів	1 бал за правильно визначене твердження
Завдання 2	уміння розуміти детальний зміст повідомлення	завдання множинного вибору	10 балів	1 бал за правильно вибрану відповідь
Завдання 3	уміння виокремлювати специфічну інформацію	заповнення пропусків	20 балів	2 бали за правильно вписані слова
Завдання 4	Уміння аналізувати отриману інформацію	відповіді на запитання	20 балів	2 бали за відповідь, що повністю відповідає інформації з відео.
Всього			80 балів	

Вважаємо за необхідне пояснити, що у завданні 3 студенти могли отримати 1 бал за частково правильну відповідь, а у завданні 4, де потрібно було відповісти на запитання, 2 бали ми ставили за відповідь, що повністю відповідає інформації (поданій імпліцитно і розуміння якої вимагає певних аналітичних дій), а 1 бал – за відповідь, яка частково відповідає інформації.

Зазначимо, що під час зрізів студенти не мали ніяких додаткових опор. Однак, опорою слугували завдання та відеоряд у відеофонограмах.

Оскільки перша серія експерименту продемонструвала дієвість запропонованих тестових завдань передекспериментального зрізу, в другій серії експерименту ми використовували ідентичні тестові завдання.

Проаналізуємо коротко отримані в результаті проведеного експерименту результати.

Середні показники передекспериментального і післяекспериментального зрізів в ЕГ-1, ЕГ-2, ЕГ-3 та ЕГ-4 подано в таблиці 3.

Таблиця 3

Середні показники передекспериментального і післяекспериментального зрізів

Індекс групи	Середній коефіцієнт навченості		Приріст коефіцієнта навченості
	до експериментального навчання	після експериментального навчання	
ЕГ-1	0,5	0,75	0,25
ЕГ-2	0,5	0,85	0,35
ЕГ-3	0,49	0,79	0,3
ЕГ-4	0,51	0,86	0,35

Результати передекспериментальних зрізів продемонстрували, що студентам важко розуміти загальний і детальний зміст повідомлення. Однак ще більші труднощі зумовлюють уміння виокремлювати специфічну та аналізувати отриману інформацію.

Після передекспериментальних зрізів та перевірки рівності груп ми провели експериментальне навчання, яке передбачало 20 годин СР і включало 2 змістових модулі. Перший змістовий модуль передбачав такі теми «Початок власної кар'єри» та «Інформаційний простір». Другий змістовий модуль включав теми «Якість продукції» та «Командна співпраця і командний дух на виробництві та в управлінні» відповідно до вимог робочої програми з дисципліни «Ділова іноземна мова» для студентів 4 курсу напряму підготовки 6.030503 «Міжнародна економіка» ТНЕУ [7]. На СР з формування аудитивної компетентності кожної теми відведено по 5 годин.

Важливо, що після проведення першої серії експерименту ми провели опитування студентів та проаналізували отримані результати, які засвідчили труднощі студентів при виконанні завдань щодо виокремлення специфічної інформації та уміння аналізувати й інтерпретувати почуту інформацію. Тому відповідно в другій серії експерименту ми дещо розширили перелік вправ, спрямованих на формування відповідних умінь.

Після проведення експериментального навчання проведено післяекспериментальні зрізи, типологія завдань яких була ідентичною передекспериментальним.

Для перевірки достовірності отриманих в результаті проведеного експерименту результатів ми використали критерій F^* – кутового перетворення Фішера та U-критерій Манна-Уїтні, які підтвердили ефективність запропонованої методики та більшу ефективність варіанта Б методики.

Післяекспериментальні зрізи продемонстрували значне покращення за всіма критеріями (таблиця 4). Причому, як і в першій серії експерименту, на запитання щодо найважчих завдань переважна більшість студентів (71 %) вказала на труднощі виокремлювати певну інформацію

та аналізувати отриману інформацію. Крім того, 68 % опитаних зазначили, що відчули необхідність розширювати лексичні знання в той час, як граматичні труднощі відзначили 32 % студентів.

Таблиця 4

Показники передекспериментальних та післяекспериментальних зрізів за критеріями

Індекс групи	Розуміння загального змісту повідомлення	Розуміння детального змісту повідомлення	Виокремлення специфічної інформації	Уміння аналізувати отриману інформацію	Сума балів	Середній коефіцієнт навченості
Передекспериментальні зрізи						
ЕГ-1	6,2	5,5	8,7	9,5	29,9	0,5
ЕГ-2	5,8	5,7	9,6	9,2	30,3	0,5
ЕГ-3	6,1	5,5	9,6	8,3	29,5	0,49
ЕГ-4	6,5	5,3	9,9	9,1	30,8	0,51
Післяекспериментальні зрізи						
ЕГ-1	8,7	7,8	14,2	14,4	45,1	0,75
ЕГ-2	9,3	8,8	16,3	16,3	50,7	0,85
ЕГ-3	8,9	8,1	15,5	14,6	47,1	0,79
ЕГ-4	9,5	8,8	16,9	16,6	51,8	0,86
Максимальні показники	10	10	20	20	60	1

Загалом 92 % студенти позитивно оцінили запропоновану підсистему вправ та роботу з навчальним веб-сайтом. Ідею щодо необхідності надання більшої самостійності студентам підтримали 84 % майбутніх фахівців у сфері міжнародної економіки.

Вважаємо за потрібне коротко проаналізувати більшу дієвість варіанта Б методики, яка передбачала більшу самостійність студентів та заохочення їх до рефлексії. Зокрема, отримані дані корелюють із результатами інших досліджень. Наприклад, у дисертації І. П. Задорожної [4] визначено оптимальний рівень автономії майбутніх учителів іноземних мов на кожному курсі і переконливо доведено необхідність надання студентам дедалі більшої самостійності. Хоча наше дослідження не стосується майбутніх педагогів, вважаємо, що вікові особливості студентів дозволяють нам певною мірою екстраполювати результати наукових пошуків І. П. Задорожної на нього.

Подібні результати отримано в експериментальних дослідженнях А. В. Долини [2], Н. П. Жовтук [3] та І. В. Корейби [6], суб'єктом навчання в яких були студенти 4 та 3 курсів мовних спеціальностей.

Дещо інші висновки зробили Ю. М. Кажан [5] та З. К. Соломко [8], які зосереджувались на початковому ступені навчання (у першому випадку суб'єктом навчання були майбутні вчителі, які вивчали німецьку мову після англійської, у другому – майбутні юристи). Результати зазначених досліджень продемонстрували більшу ефективність варіанта методики з максимальним ступенем керування, що можна пояснити неготовністю студентів молодших курсів навчатися самостійно.

Таким чином, отримані результати засвідчили ефективність запропонованої нами методики, а також доцільність надання більшої самостійності студентам та заохочення їх до рефлексивної самооцінки результатів власної діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гурвич П. Б. Теория и практика эксперимента в методике преподавания иностранных языков / П. Б. Гурвич – Владимир: Изд-во Владимирского пед. ин-та, 1980. – 103 с.
2. Долина А. В. Методика вдосконалення фонетичної компетенції у майбутніх учителів англійської мови у самостійній роботі: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / А. В. Долина. – К., 2012. – 274 с.

3. Жовтюк Н. П. Методика формування у майбутніх учителів лексичної компетентності у процесі навчання англійської мови після німецької: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Н. П. Жовтюк. – Тернопіль, 2015. – 317 с.
4. Задорожна І. П. Теоретико-методичні засади організації самостійної роботи майбутніх учителів з оволодіння англомовною комунікативною компетенцією: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.02 / І. П. Задорожна. – К., 2012. – 770 с.
5. Кажан Ю. М. Методика формування у майбутніх учителів рецептивної лексичної компетенції у процесі навчання німецької мови на базі англійської: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Ю. М. Кажан. – К., 2012. – 360 с.
6. Корейба І. В. Методика навчання професійного читання учителів німецької мови з використанням Інтернет-ресурсів: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / І. В. Корейба. – К., 2011. – 287 с.
7. Робоча програма з дисципліни «Ділова іноземна мова» для напряму підготовки 6.030503 «Міжнародна економіка» / Уклад. Лиса Н. С., Собецька Н. В. – Тернопіль: Навчально-науковий інститут міжнародних економічних відносин імені Б. Д. Гаврилишина Тернопільського національного економічного університету. Кафедра іноземних мов та професійної комунікації, 2015. – 16 с.
8. Соломко З. К. Формування німецькомовної лексичної компетенції майбутніх юристів у процесі самостійної роботи з використанням інформаційних технологій: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / З. К. Соломко. – К., 2014. – 339 с.
9. Шукліна С. І. Методика контролю рівня сформованості англомовної соціокультурної компетенції в рецептивних видах мовленнєвої діяльності майбутніх учителів: дис. ... кандидата пед. наук: 13.00.02 / С. І. Шукліна. – К., 2006. – 289 с.
10. Щукін А. Н. Лингводидактический энциклопедический словарь : более 2000 слов / А. Н. Щукин. – М.: Астрель; АСТ «Хранитель», 2007. – 746 с.
11. Weir C. J. Communicative Language Testing / C. J. Weir. – Prentice Hall International, 1990. – 218 p.

REFERENCES

1. Hurvych P. B. Teoryia y praktyka eksperymenta v metodyke prepodavanyia ynostrannykh yazykov [Theory and Practice of the Experiment in Methods of Teaching Foreign languages] / P. B. Hurvych – Vladymyr: Yzd-vo Vladymyrskoho ped. yn-ta, 1980. – 103 p.
2. Dolyna A. V. Metodyka vdoskonalennia fonetychnoi kompetentsii u maibutnikh uchyteliv anhliiskoi movy u samostiinii roboti: dys. ... kand. pед. nauk: 13.00.02 [Methods of Improving Phonetic Competence of Future English Language Teachers in Self-Directed Learning] / A. V. Dolyna. – K., 2012. – 274 p.
3. Zhovtiuk N. P. Metodyka formuvannia u maibutnikh uchyteliv leksychnoi kompetentnosti u protsesi navchannia anhliiskoi movy pislia nimetskoj: dys. ... kand. pед. nauk: 13.00.02 [Methods of Forming Future Teachers' Lexical Competence in Teaching English after German] / N. P. Zhovtiuk. – Ternopil, 2015. – 317 p.
4. Zadorozhna I. P. Teoretyko-metodychni zasady orhanizatsii samostiinoi roboty maibutnikh uchyteliv z ovobodinnia anhlomovnoiu komunikatyvnoiu kompetentsiieiu: dys. ... d-ra pед.nauk: 13.00.02 [Theoretical and Methodological Foundations of Future Teachers' Self-Study Work Organization on Acquiring Communicative Competence in English] / I. P. Zadorozhna. – K., 2012. – 770 p.
5. Kazhan Y. M. Metodyka formuvannia u maibutnikh uchyteliv retseptyvnoi leksychnoi kompetentsii u protsesi navchannia nimetskoj movy na bazi anhliiskoi: dys. ... kand. pед. nauk: 13.00.02 [Methods of Forming Future Teachers' Receptive Lexical Competence in the Process of Studying German on the Basis of English] / Y. M. Kazhan. – K., 2012. – 360 p.
6. Koreiba I. V. Metodyka navchannia profesiinoho chytannia uchyteliv nimetskoj movy z vykorystanniam Internet-resursiv: dys. ... kand. pед. nauk: 13.00.02 [Methods of Teaching German Teachers Professional Reading with the Use of Internet Resources] / I. V. Koreiba. – K., 2011. – 287 p.
7. Robocha prohrama z dystsypliny «Dilova inozemna mova» dlia napriamu pidhotovky 6.030503 «Mizhnarodna ekonomika» [Program of the Discipline “Business English” for the speciality Робоча 6.030503 “International Economics”] / Uklad. Lysa N. S., Sobetska N. V. – Ternopil: Navchalno-naukovyi instytut mizhnarodnykh ekonomichnykh vidnosyn imeni B. D. Havrylyshyna Ternopilskoho natsionalnogo ekonomichnogo universytetu. Kafedra inozemnykh mov ta profesiinoi komunikatsii, 2015. – 16 p.
8. Solomko Z. K. Formuvannia nimetskomovnoi leksychnoi kompetentsii maibutnikh yurystiv u protsesi samostiinoi roboty z vykorystanniam informatsiinykh tekhnolohii: dys. ... kand. pед. nauk: 13.00.02 [Formation of German Lexical Competence of Future Lawyers in Self-Directed Learning with the Use of Information technologies] / Z. K. Solomko. – K., 2014. – 339 p.
9. Shuklina S. I. Metodyka kontroliu rivnia sformovanosti anhlomovnoi sotsiokulturnoi kompetentsii v retseptyvnykh vydakh movlennievoi diialnosti maibutnikh uchyteliv: dys. ... kandydata pед. nauk:

- 13.00.02 [Methods of Control of Future Teachers' Sociocultural Competence in Receptive Activities] / S. I. Shuklina. – К., 2006. – 289 p.
10. Shchukyn A. N. Lnhvodyaktycheskyi entsyklopedycheskyi slovar : bolee 2000 slov [Linguodidactic encyclopedic dictionary: more than 2000 words] / A. N. Shchukyn. – М. : Astrel; AST «Khranytel», 2007. – 746 p.
11. Weir C. J. Communicative Language Testing / C. J. Weir. – Prentice Hall International, 1990. – 218 p.